

I N N E H Å L L

Sida 1	Ny TNC-skrift
" 2	Ryskt-svenskt utbyte
" 3	Granskningsuppdrag
" 4	Termfrågor i urval
Bilaga	Prenumerationsanmälan

Ny TNC-skrift — Oorganisk kemisk nomenklatur

Efter ett långvarigt utredningsarbete antog Internationella kemiunionen (IUPAC) vid sitt möte i Paris år 1957 regler för oorganisk kemisk nomenklatur utformade i en engelsk och en fransk version. Avsikten var att låta dessa versioner stå som modeller för översättningar till andra språk.

I Sverige har detta översättningsarbete utförts av Svenska Kemistsamfundets nomenklaturutskott, som i huvudsak följt den engelskspråkiga versionen. Efter remissgranskning och diskussion i detaljfrågor har den svenska nomenklaturen nu stadfästas och utges i samarbete med TNC som nr 32 i TNC:s skriftserie under titeln Oorganisk kemisk nomenklatur.

Inom modern teknik och industri är behovet av kemisk nomenklatur stort. Kemins eget verksamhetsfält blir alltmera betydande och även icke-kemisten behöver i stigande grad vägledning i de principer som gäller för skrivsätt och beteckningar i kemin. För att göra framställningen ännu mera lättillgänglig har TNC-utgåvan försetts med ett alfabetiskt register som kompletterar den systematiskt uppställda innehållsförteckningen. Grundämnenas namn är alfabetiskt ordnade i sitt textavsnitt, vari även anges beteckning och atomnummer; för att underlätta sökningen efter grundämnenas beteckningar har dessa dessutom ordnats i alfabetisk följd, placerad före det alfabetiska registret.

En tidigare osäkerhet i vissa stavningsfrågor har i denna skrift avlösts av fasta rekommendationer som inte lämnar läsaren tveksam. Sålunda föreskriver nomenklaturen skrivsättet jon, jod etc. i stället för de föreslagna "internationella" ion, iod. Andra exempel på rekommendationer i förut oklara fall är volfram, litium, rhenium, kelat, tiosulfat.

TNC 32 Oorganisk kemisk nomenklatur beräknas utkomma omkring mitten av november månad och kostar 7 kronor.

TNC 34 Arbetskunskapsterminologi är under utgivning och presenteras närmare i nästa nummer av TNC-Aktuellt.

Rysk teknisk terminologi

Kommittén för teknisk terminologi vid Vetenskapsakademien i Moskva som är TNC:s motsvarighet i Ryssland utger samlingar av rekommenderade termer, vilka häften TNC erhåller i utbyte mot egna publikationer. Åtskilliga av de äldre häften i den ryska serien har tidigare anmälts som utgångna, men TNC har genom tillmötesgående från utgivaren erhållit ett flertal häften som komplettering och äger därigenom en svit med endast få luckor. Sedan denna komplettering nu har skett kommer TNC att förteckna sitt innehav av nummer i denna serie.

Enstaka häften kan lånas ut efter framställning hos TNC, Box 5073, Stockholm 5, telefon 67 02 95 .

Akademija Nauk SSSR, Moskva

Komitet techniceskoj terminologii. Sborniki rekomenduemych terminov
[Samlingar av rekommenderade termer]

1, 3-4, 6-

Moskva 1951-

1. Klassifikacija i terminologija gornych mašin [Klassifikation och terminologi för gruvmaskiner]
1952. 28 s.
3. Terminologija teploperedatči [Terminologi för värmeöverföring]
1951. 16 s.
4. Terminologija po korrozii i zaščite metallov [Terminologi för korrosion och skydd av metaller]
1951. 44 s.
6. Terminologija fiziko-chimičeskogo analiza [Terminologi för fysikalisk-kemisk analys]
1951. 34 s.
7. Terminologija termodinamiki [Terminologi inom termodynamiken]
1952. 56 s.
8. Terminologija po strukturuomu analizu i sintezu relejno-kontaktnych schem [Terminologi för strukturanalys och syntes av reläkontaktscheman]
1953. 24 s.
9. Terminologija gornogo dela. Gornye krepj [Gruvterminologi. Förbyggnad]
1952. 21 s.
10. Terminologija železnodorožnoj signalizacii, centralizacii strelok, signalov i blokirovki [Terminologi för järnvägssignalering, centralisering av växlar, signaler och blockeringar]
1952. 56 s.

Förteckningen fortsätter i senare nummer av TNC-Aktuellt

Gransknings- och utredningsuppdrag

Ärende

149. SIS 73 11 03 (Sättningsanvisningar och skrivregler)
150. SIS 71 10 33 (Värmechockprovning av glas-emballage)
151. SIS 71 10 34 (Innertryckprovning av glas-emballage)
152. SIS 71 10 48 (Halsringar för snäpplock)
153. SIS 71 10 91 (Snäpplocksburkar av glas)
154. Innerdörrar med karmar
155. Provning av plastlaminat
156. SMS 1469, 1686, 1742, 1955, 1973
(Toleranser för skruvar och muttrar)
157. SEN 24 11 30, 42, 43, 54-59, 61, 63, 67, 72
(Linjemateriel. Stag- och stolpmateriel)
158. SEN 43 10 (Fasta, icke trådlindade motstånd)
159. SEN 24 02 41, 54, 55 (Installationsledningar för starkström)
160. SEN 24 10 56 (Rörböjar av plast VPS)
161. SEN R 24 12 19 (Förbindningsklämmor)
162. SEN 26 04 01, 02 (Dimensionsstandard för elmotorer)
163. SEN 43 12 (Kondensatorer med metalliserat glimmer)
164. SEN 43 13 (Vridomkopplare)
165. SEN 43 14 (Vippströmställare)
166. Varvsstandardförslag 9 (Däcksbenämningar)
167. Förkortningar inom projektionsläran

Uppdragsgivare

- Sveriges standardiseringskommission, Sthlm
- Sveriges standardiseringskommission, Sthlm
- Sveriges standardiseringskommission, Sthlm
- Sveriges standardiseringskommission, Sthlm
- Sveriges standardiseringskommission, Sthlm
- Byggstandardiseringen, Sthlm
- Byggstandardiseringen, Sthlm
- Sveriges mekanförbunds standardcentral, Sthlm
- Svenska elektriska kommissionen, Sthlm
- Svenska elektriska kommissionen, Sthlm
- Svenska elektriska kommissionen, Sthlm
- Svenska elektriska kommissionen, Sthlm
- Svenska elektriska kommissionen, Sthlm
- Svenska elektriska kommissionen, Sthlm
- Svenska elektriska kommissionen, Sthlm
- Svenska elektriska kommissionen, Sthlm
- Svenska elektriska kommissionen, Sthlm
- Varvsindustrins standardcentral, Göteborg
- Enskild person

Termfrågor i urval

<u>Ärende</u>	<u>Uppdragsgivare</u>	<u>Åtgärd</u> [R= rekommendation] [F= förslag]
168. behållare, i regel cylindrisk, utan lock behållare, i regel cylindrisk, med tillslutningsmöjlighet	Roséns pappers-industri, Sthlm	<u>papprörsfodral</u> [F] (rörfodral) <u>papptub</u> [F] (ritningstub etc.)
169. "lettra" - "lättra"	Skolöverstyrelsen, Sthlm	<u>lettra</u> [R]
170. kelat (genus)	Statens institut för konsumentfrågor, Sthlm	<u>kelat, -et</u> [R] (ej "chelat")
171. "hydraul-mekanisk"	Carl Ström AB, Sthlm	<u>mekanisk-hydraulisk</u> [R]
172. zillmera (definition)	Enskild person	tidigare använd försäkrings-term med betydelsen: redovisa en del av kapitalfonden i ett livförsäkringsbolag med anskaffningskostnaden (efter den tyske försäkringsmatematikern A Zillmer)
173. stämpla - stämpa	Gymnastiska centralinstituttet, Sthlm	<u>stämpla</u> [upp], förse (ett schakt) med inplankning och tvärsträckor (av trä) <u>stämpa</u> , stötta (grovsida) med (horisontell) stämp
174. centrifug (definition)	Grahns patentbyrå, Sthlm	<u>centrifug</u> , roterande apparat för separering av vätskeblandningar eller slamningar
175. "koppeltrilla" (kugghjul som användes i fördelningsväxlar för valsverk)	Sandvikens jernverks AB, Sandviken	<u>(koppel)trilla</u> [R]
176. "hyllmeter"	Varudeklarationsnämnden, Sthlm	<u>meter hyllängd</u> <u>hyllängd (i meter)</u> [R]
177. "dörr-set"	Byggstandardiseringen, Sthlm	<u>dörrsats</u> [R]
178. "nivåpegel" - "nivåmätare"	AB Deber-Kontroll, Sthlm	<u>pegel</u> , anordning för mätning av nivå [R]

<u>Ärende</u>	<u>Uppdragsgivare</u>	<u>Åtgärd</u>
179. "poopdäck"	Varvsindustrins standardcentral, Göteborg	<u>poopdäck</u> [R]
180. "justeringskil" - "maskinjusterings- kil" (anordning för justering av höjd- och sidolägen av maskiner)	AB Eminentverktyg, Torshälla	<u>justerkil</u> [R] (tänkbara alternativ: <u>inställningskil</u> , <u>ställkil</u>)
181. "glödfärg", ty. Glühfarbe, Uddeholms AB, glödskalets färg (om färger från brun- rött till vitt som stål och andra ämnen antar vid uppvärmning över ca 550°C)	Uddeholm	<u>glödfärg</u> [R]; jfr <u>anlöpnings- färg</u> , ty. Anlassfarbe, an- löpningssskiktets färg
182. "inkrement" (engångsuttag vid provtagning) "delning" - "heddelning"	Metallografiska institutet, Sthlm	<u>uttag</u> [F] <u>neddelning</u> kan användas om upprepad delning till allt smärre delar
183. angivande av masstal vid atomers tecken	AB Atomenergi, Sthlm	följande lägen föreskrives av IUPAC: för <u>masstal</u> vänstra övre index för <u>atomnummer</u> vänstra nedre index för <u>atomantal</u> högra nedre index för <u>jonladdning</u> högra övre index
184. "gamma" som beteckning för miljondels gram (förekommer i tysk text)	Apotekarnas mineral- vattens AB, Sthlm	<u>mikrogram</u> är det inter- nationella namnet för miljondels gram med beteck- ningen μg (10^{-6}g)
185. "trace interrupter"	AB Ermi, Sthlm	(punkt-) <u>streckmarkerare</u> [F]
186. "tachometer"	Ingenjörsfirma Hugo Tillquist, Sthlm	<u>takometer</u> = <u>varvtalsmätare</u> [R]